

A Pécsi Ítéltábla a dr. Baán Károlyügyvéd (fél címe 1) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Törös Ügyvédi Iroda(ügyintéző: dr. Törös Judit ügyvéd fél címe) által képviselt **I.rendű alperes neve** (címe) I. rendű és az **II.rendű alperes neve** (címe) II. rendű alperesek ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2016. szeptember 29. napján kelt 32.P.20.446/2015/20. számú ítélete ellen a felperes által 21. sorszám alatt benyújtott és 22. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgya tekintetében helybenhagyja.

A le nem rótt elsőfokú eljárási illetékre vonatkozó rendelkezés tekintetében részben megváltoztatja, és a felperest terhelő elsőfokú eljárási illeték összegét 106.000 (százhatezer) forintra leszállítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek, mint együttes jogosultaknak tizenöt napon belül 56.000 (ötvenhat ezer) forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak - az illetékes állami adóhatóság felhívására - 141.400 (száznegyvenegyezer-négyszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperes mint adós és zálogkötelezett 2006. április 24. napján önálló zálogjoggal biztosított, részben hitelkiváltási célú deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperesek jogelődjével, az **E Rt.-vel**.

A kölcsönszerződésben foglaltak szerint az alperesek jogelődje a szerződésben megjelölt módozatú életbiztosítási szerződés megkötésére is tekintettel 32.979 svájci frank összegű CHF devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújtott a felperes részére önálló zálogjog fedezete mellett. A felperes tudomásul vette, hogy a bank a kölcsön összegéből legfeljebb 5.000.000 forintnak megfelelő, a folyósítás napjára jegyzett deviza vételi árfolyamon átszámított devizaösszeget folyósít (folyósítási limit), az igénybe nem vett résszel a kölcsön összege automatikusan csökken.

A szerződésben előfinanszírozási időszakként nevesítették a kölcsön első (hitelkiváltási célú) részletének folyósításától az önálló zálogjog bejegyzésének igazolásáig terjedő időszakot azzal, hogy a futamidő az előfinanszírozási időszakot követő naptól számított tizenöt év, melyből hét év a halasztás időtartama. Az éves kamatperiódusonként változó ügyleti kamat induló mértékét 4,35 %-ban állapították meg, ami mellett a felperes 1,9 % induló mértékű kezelési költséget is köteles volt fizetni. A teljes hiteldíjmutató 6,74 %-ot tett ki.

A kölcsön törlesztésével kapcsolatban úgy állapodtak meg, hogy az előfinanszírozás és a halasztás időszakában az ügyleti kamat és a kezelési költség esedékességi napig esedékessé váló része képezi a

havi törlesztőrészlet összegét. A kölcsön teljes összegének igénybevételét feltételezve az induló havi törlesztőrészlet 171,77 svájci frank, ami a folyósítási limit miatt módosulhat. Az első törlesztőösszeg az első részlet folyósításának napját követő hónapnak, a további törlesztőösszegek a naptári hónapnak az első részlet folyósításának napjával megegyező napján esedékesek. A halasztás lejártakor a hitelező az eredeti esedékességi időpont változatlanul hagyásával, annuitásos módszerrel új törlesztőösszeget állapít meg, melyről az adóst 15 napon belül írásban értesíti. A felperes tudomásul vette, hogy a hitelező jogosult a kölcsönt annuitásos törlesztésre átalakítani a halasztás ideje alatt is abban az esetben, ha az adós az életbiztosításból fakadó fizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

A kölcsönszerződés I.10. pontja tartalmazta a kockázatfeltáró nyilatkozatot, melyben az felperes kijelentette, hogy a hitelező által részére nyújtott részletes tájékoztatást megismerte, megértette és a kizárólagosan őt terhelő kockázatokkal tisztában van, így tudomása van különösen arról az árfolyamkockázatról, hogy a forintnak a svájci frankhoz viszonyított árfolyamának kedvezőtlen változása (a folyósításkor érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet.

A szerződés részévé vált lakossági üzletszabályzat 4. fejezete rendelkezett a hiteldíjról, a 4.2.2. pont tartalmazta az esedékes kamat számításának képletét annuitásos, illetve halasztott tőketörlesztés esetén.

Az 5.000.000 forint folyósítási limitre és a folyósításkori árfolyamra figyelemmel a kölcsön összege 32.979 svájci frankról 30.505,67 svájci frankra csökkent, az ennek megfelelő induló törlesztőrészlet 158,89 svájci franknak felelt meg, az első esedékesség 2006. augusztus 3. napján volt.

A felek között a felülvizsgált elszámolás megtörtént, az elszámolást és a forintosítást követően, 2015. március 3. napján a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő nem esedékes tőketartozás összegeként az alperesek jogelődje 3.358.272 forintot mutatott ki.

A felperes módosított kereseti kérelmében (32.P.20.446/2015/9. szám) elsődlegesen az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás elégtelensége, megtévesztő jellege miatt az I.10. pontba foglalt, az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos rendelkezésnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209.§ (1) bekezdése szerinti tisztességtelenségére, mint érvénytelenségi okra hivatkozással az érvénytelen kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását kérte azzal, hogy a bíróság az alperest 1.766.886 forint visszafizetésére kötelezze. Kérte a kölcsönszerződést biztosító zálogszerződés részleges érvénytelenségének megállapítását is abban a részében, mely a zálogjoggal biztosított követelés összegét tartalmazza. Másodlagos kereseti kérelme az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés határozathozatalig terjedő időre való hatályossá nyilvánítására irányult, annak megállapítása mellett, hogy a követelt 3.358.272 forinttal szemben 2.774.308 forinttal tartozik. A másodlagos kereseti kérelmét arra alapította, hogy a szerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213.§ (1) bekezdés e) pontjába ütközik, a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat nem tartalmazza, emiatt semmis.

Az alperesek jogelődjének érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és a felperest kötelezte 111.760 forint perköltség, valamint 120.000 forint le nem rótt eljárási illeték megfizetésére. A felperes személyes meghallgatása alapján az állapította meg, hogy a szerződést elolvasta és megértette, a szerződéskötéskor az árfolyam-emelkedés lehetőségéről külön tájékoztatást (melyből az árfolyamkockázat korlátozottságára következtethetett volna) nem kapott. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a perbeli kölcsönszerződés I.10. pontjában foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat megfelelt a Hpt. kölcsönszerződés megkötésekor hatályban volt 203.§

(6) bekezdés és (7) bekezdés a) pontjában írtaknak, valamint a 6/2013. PJE határozat 3. pontjában foglaltaknak, az világos és érthető volt. A felperes az eljárás során nem tudta bizonyítani, hogy olyan tájékoztatást kapott volna, miszerint az árfolyamkockázat nem valós vagy őt csak korlátozott mértékben terheli. Nem találta indokoltnak az elsőfokú bíróság az érvénytelenség megállapítását a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írt okból sem. A felperesi hivatkozásokkal szemben megállapította, hogy a szerződés rögzíti a törlesztőrészletek számát (az előfinanszírozási időszakot követő 180), a futamidőt (az előfinanszírozási időszakot követő naptól számított 15 év), a törlesztés gyakoriságát (a törlesztő összegek minden naptári hónapban a kölcsön első részlete folyósításának napjával megegyező számú napon esedékesek), emellett a kölcsönszerződés tartalmazza azokat az adatokat és azt a számítási módot, amely alapján az egyes törlesztőrészletek összege az esedékességkor pontosan meghatározható. Kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a szerződéskötést követő értesítő a teljesítést elősegítő tájékoztatásnak tekintendő, nem minősül joghatás kiváltását célzó egyoldalú akaratnyilatkozatnak, tartalma a szerződés létrejöttét, érvényességét nem érintette.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelem teljesítését kérte. Fellebbezését azzal indokolta, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatban nem kapott megfelelő tájékoztatást; a közjegyzői okirat I.10. pontja az árfolyamkockázat bekövetkezésével kapcsolatban az eshetőleges kifejezést tartalmazza. T T, az alperes jogelődjének hitelügyintézője tanúvallomásában foglaltak szerint az alperesi jogelődnek tényleges tudomása volt az árfolyamkockázatról, mert ügyfél-tájékoztatót készített a devizahitelek kockázatairól, amit azonban ő maga soha nem látott, a hitelközvetítőtől nem kapott meg, holott e tájékoztatás esetén a kölcsönszerződést nem kötötte volna meg. A közjegyző előtt nem került abba a helyzetbe, hogy az árfolyamkockázatból adódó lehetséges hatásokat alapos megfontolás tárgyává tegye. A tájékoztatás így számára, mint átlagos fogyasztó számára nem volt világos, nem volt érthető. Változatlanul állította, hogy a perbeli kölcsönszerződés a törlesztőrészletek számának, összegének hiánya miatt is semmis. Az értesítőlevél szerint az alperes csak 30.505,67 svájci franknak megfelelő forintösszeget folyósított, a törlesztőrészlet pedig 158,89 CHF, vagyis ennek megfelelő forintösszeg volt. A kölcsönszerződés módosítására ténylegesen azonban nem került sor, az értesítőlevélben foglaltakat szerződésmódosítással nem erősítették meg. Mivel az előfinanszírozási időszak alatt is ügyleti kamat és kezelési költség fizetési kötelezettség terhelte, az ezt követő 7 év a halasztás időtartama volt, a kölcsön tényleges futamideje nem 180 hónap. Álláspontja szerint a biztosítási összeg betörlesztését követően a még fennálló tartozás visszafizetése vonatkozásában a kölcsönszerződést írásban kellett volna módosítani. Hivatkozott továbbá a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4.a) pontjára, mely szerint a bíróságnak a nyilvánvaló semmisséget hivatalból kell észlelnie és ugyanúgy észlelnie kell azt is, ha a szerződés nem jött létre. A fellebbezésében is fenntartott értelmezése szerint nem kellett külön kereseti kérelmet előterjesztenie a kölcsönszerződés létrejöttével kapcsolatban, mert évek óta köztudomású az A magyarországi hitelezési tevékenységi engedélyének hiánya. A kölcsön nyújtásakor az alperesi jogelőd Magyarországon nem végezhetett banki tevékenységet.

Az elsőfokú eljárás befejeződését, és a fellebbezés benyújtását követően az alperesi oldalon újabb jogutódlás következett be, az A hitelező szerződési pozíciójába szerződésátruházás folytán az I. rendű alperes lépett. Az I. rendű alperes a szerződésből eredő követelését a II. rendű alperesre engedményezte. Az I. és II. rendű alperesek perbelépését a másodfokú bíróság Pf.VI.20.170/2016/8. számú végzésével engedélyezte.

Az I. és II. rendű alperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperes Pf.7. sorszámú beadványában - tartalma szerint - kérte a per tárgyalásának felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt .../17. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Hivatkozott továbbá a .../16., .../17., .../17. és .../17. számú előzetes döntéshozatali eljárásokra is. Kérelmét a másodfokú bíróság elutasította.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetésekkel és a keresetet elutasító érdemi döntésével is egyetértett a másodfokú bíróság.

A perbeli kölcsönszerződés I.10. pontjának lényeges rendelkezése szerint mind az előfinanszírozási időszak, mind pedig a futamidő alatt a forintnak a svájci frankhoz viszonyított kedvezőtlen változása (vagyis a forint árfolyamának gyengülése) esetén a devizában megállapított törlesztőrészek forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet. A szerződés szövegéből az általánosan tájékozott, ésszerűen körütekintő és figyelmes átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára egyértelműen felismerhető kellett legyen, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, és hogy az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincsen felső határa. Ezzel szemben a felperes a Pp. 3.§ (3) bekezdése szerinti tájékoztatást követően sem bizonyította, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása ellenére a szerződéskötés során olyan tájékoztatást kapott, amelyre figyelemmel alappal gondolhatta, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincsen reális valószínűsége vagy az korlátozott.

A felperesnek tehát tisztában kellett lennie azzal, hogy a futamidő alatt a forintban kifejezett tőke-, és ebből következően a kamattartozása is jelentősen emelkedhet. Az árfolyamgyengülés esetlegességét kifejező fogalmazás a tájékoztatás megfelelőségét nem rontotta le, miután a jövőbeni árfolyamváltozás iránya, mértéke a szerződés megkötésekor nem volt ismert. Ezzel összhangban rögzíti a 6/2013. PJE határozat, hogy a tájékoztatási kötelezettség nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltára, illetve valószínűségére.

Erre figyelemmel helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel világossága és érthetősége folytán a 93/13/EGK irányelv 5. cikke alapján nem minősülhet tisztességtelennek, és miután az a főszolgáltatást körébe tartozó szerződéses rendelkezés (2/2014. számú PJE határozat 1. pont), tisztességtelensége egyebekben az 1959. évi Ptk. szerződés megkötésekor hatályban volt 209.§ (4) bekezdésére tekintettel nem is vizsgálható.

Helyes az elsőfokú bíróságnak az a következtetése is, hogy a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége a Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjára figyelemmel sem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság által is felhívott 1/2016. PJE határozat szerint a deviza alapú kölcsönszerződés akkor is megfelel a Hpt. 213.§ (1) bekezdés e) pontjában foglaltaknak, ha rögzíti a törlesztőrészek számát azok pontos száma vagy a futamidő és a törlesztés gyakorisága megadásával, meghatározza a törlesztőrészek összegét a számítás módja és az ehhez szükséges adatok egyértelmű megadásával, és tartalmazza a törlesztési időpontokat.

A perbeli kölcsönszerződés I.3.1. pontja szerint a törlesztőrészek száma az előfinanszírozási időszakot követően 180 hónap, a futamidő az előfinanszírozási időszakot követő naptól számított tizenöt év. A I.4.1. pont értelmében a kölcsön induló havi törlesztőösszege 171,77 CHF, amely a folyósítási limit miatt 158,89 CHF-re változott. A törlesztőrészek pedig minden naptári hónapban a kölcsön első részlete folyósításának napjával megegyező számú napon esedékesek.

A kölcsönszerződés, illetve az üzletszabályzat részletesen és ellenőrizhető módon tartalmazza az egyes törlesztőrészek kiszámításának módját mind az előtörlesztés időszakára, mind a halasztás hét évére, mind pedig az azt követő periódusra. A szerződéskötést követő értesítő ehhez képest a teljesítést elősegítő tájékoztatónak tekinthető azzal, hogy az ott közölt részletek az üzletszabályzatban foglaltak alapján ellenőrizhetők. A felperest a kapott szolgáltatásért (a folyósított kölcsönért) a

kölcsönszerződésben vállalt ellenszolgáltatás teljesítésének kötelezettsége terheli a halasztás időtartamának leteltét követően is, így a szerződés tartama alatt a törlesztőrészlet meghatározása miatt a szerződés módosításának szükségessége nem merülhet fel.

A felperes fellebbezésében is hivatkozott hitelezési tevékenységi engedély sem a kölcsönszerződés létrejöttét, sem pedig annak érvényességét nem érinti. A bírói gyakorlat szerint (BH1997.187, BDT2097.) a hatósági engedély hiányában vagy az engedélyben foglaltaktól eltérően végzett tevékenység az ügylet polgári jogi érvényességét nem érinti, csak akkor, ha megállapítható, hogy a jogalkotó felismerhetően a szerződés érvényességét sem kívánta megengedni. Ez a perbeli esetben nyilvánvalóan nem áll fenn. Ezen túlmenően a felperes által is hivatkozott 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4.a) pontja szerint a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell észlelnie. A semmisség megállapíthatósága érdekében a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le. A felperes a szerződés létre nem jöttének megállapítása és jogkövetkezményei alkalmazása iránt keresetet nem terjesztett elő, a bizonyítási anyagból a hatósági engedély hiánya megállapítható nem volt, és az idézett PK véleményre figyelemmel olyan kötelezettség a bíróságot nem terhelte, hogy erre irányuló kereseti kérelem hiányában bizonyítást vegyen fel és ebben a körben okiratokat szerezzen be.

A másodfokú bíróság a felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmének teljesítését nem találta indokoltnak. A .../17. számú **I és K** előzetes döntéshozatali ügy, a Fővárosi Ítéltábla által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás az árfolyamkockázat kérdésével kapcsolatos, és elsősorban annak tisztázására irányul, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó és a devizahitel-szerződések egyik fő tárgyának tekinthető feltétel tisztességtelen jellege a 93/13/EGK irányelv alapján egyáltalán vizsgálható-e.

Az előzetes döntéshozatali eljárás szóban forgó kezdeményezése az irányadó nemzeti jognak, a deviza törvények rendelkezéseinek azon az értelmezésén alapul, hogy az árfolyamrésszel együtt az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségét is előíró tisztességtelen szerződési feltétel kiesésével az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési feltétel jogalkotási beavatkozás következtében ex tunc hatállyal vált a szerződés részévé. Az árfolyamkockázatot érintő ex tunc hatályú beavatkozásra vonatkozó, a kevesebbről a többre (az árfolyam mikénti alkalmazásából az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségére) típusú következtetésen alapuló, közvetett értelmezéshez azonban jogalkalmazói konszenzus nem fűződik. Az előzetes döntéshozatali eljárás tárgyává tett kérdések ennek megfelelően elsődlegesen nem valamely közösségi jogi aktus, hanem a nemzeti jog értelmezését igénylik, amit az Alaptörvény 28. cikkének értelmében az uniós jog primátusának elvét nem sértve a nemzeti bíróságoknak kell elvégezniük.

Ezen túlmenően a jelen perben a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés tisztességtelensége vizsgálhatóságának akadálya az 1959. évi Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209.§ (4) bekezdése alapján megállapítható volt, így a per előkérdésének nem tekinthető, hogy a vizsgálhatóságot kizáró más jogi akadály is fennáll-e. Erre figyelemmel a per tárgyalásának felfüggesztése sem volt indokolt, míg a előzetes döntéshozatali eljárással érintett egyéb kérdések (így különösen az árfolyamrés és az árfolyamkockázat úgynevezett kumulatív hatása) a jelen perben nem merültek fel.

A felperes kérelmében felhívott további előzetes döntéshozatali eljárások közül a .../16. számú előzetes döntéshozatali eljárás az érvénytelenségi keresetnek a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37.§-a szerinti kötelező tartalmával, a .../17. számú előzetes döntéshozatali eljárás az érvényessé nyilvánítás korlátaival és a jogalkalmazás egysége biztosításának megengedhető eszközeivel, a .../17. számú előzetes döntéshozatali eljárás a kölcsön összege

meghatározásával, a .../17. számú előzetes döntéshozatali eljárás a folyósítási devizaárfolyam közlésével kapcsolatos, így ezek az eljárások a jelen peres eljárás elbírálását nem érintik.

Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét annak főtárgya tekintetében a Pp. 253.§ (2) bekezdése és Pp. 254.§ (3) bekezdése alapján, annak helytálló indokaira utalással helybenhagyta.

Mivel a per tárgyának értéke 1.766.886 forintban volt figyelembe vehető, az elsőfokú eljárási illeték az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban Itv.) 42.§ (1) bekezdés a) pontja alapján helyesen 106.000 forint volt, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság 120.000 forint le nem rótt illetékre vonatkozó rendelkezését a Pp.253.§ (3) bekezdésének második fordulata alapján a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül megváltoztatta.

A sikertelenül fellebbező felperes a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdésére figyelemmel viselni tartozik az alperesek perrel felmerült költségét, melynek összegét a másodfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján állapította meg.

A felperes az Itv. 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján, a Pp. 78.§ (1) bekezdésére figyelemmel köteles a személyes illetékfeljegyzési jogára figyelemmel feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Pécs, 2017. május 25.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr. Vogycska Petra s.k. bíró